

Slimību profilakses un kontroles centrs

Duntes iela 22, K-5, Rīga, LV-1005, tālr. 67501590, fakss 67501591, e-pasts info@spkc.gov.lv

EPIDEMIOLOĢIJAS BIĻETENS

Nr. 45 (1542)

2017. gada 15. novembrī

Pārskats par akūtu augšējo elpceļu infekciju (AAEI) un gripas¹ izplatību 2017. gada 45. nedēļā Latvijā

2017. gada 45. nedēļā vienā no monitoringā iesaistītajām ambulatorajām ārstniecības iestādēm (informācija saņemta no 65 ģimenes ārstu praksēm) reģistrēts viens gripas klīniskais gadījums (Rīgā), jeb vidēji 1,0 gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem.

Pacientu vēršanās ģimenes ārstu praksēs AAEI, gripas un pneimoniju gadījumos vidēji uz 100 000 iedzīvotājiem²

	Vecuma grupas	41. ned.	42. ned.	43. ned.	44. ned.	45. ned.	Salīdzinot ar iepriekšējo nedēļu (%)
AAEI	Vidēji	1349,2	1179,9	1003,1	1157,2	1126,5	-2,7
	0-4	6345,8	6496,4	5630,0	6895,5	6498,2	-5,8
	5-14	3622,8	3179,4	2587,4	2726,5	2819,6	3,4
	15-64	955,3	713,0	588,1	704,7	651,8	-7,5
	65 un >	198,8	124,4	157,0	122,0	150,4	23,3
Gripa	Vidēji	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	100,0
	0-4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	5-14	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	15-64	0,0	0,0	0,0	0,0	1,6	100,0
	65 un >	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pneimonija	Vidēji	15,1	12,6	19,2	20,1	12,1	-39,6
	0-4	52,9	0,0	16,8	47,9	0,0	-100,0
	5-14	0,0	35,5	64,9	53,3	19,4	-63,5
	15-64	17,2	12,4	19,3	15,3	9,3	-39,2
	65 un >	4,8	4,8	5,1	9,8	21,5	120,1

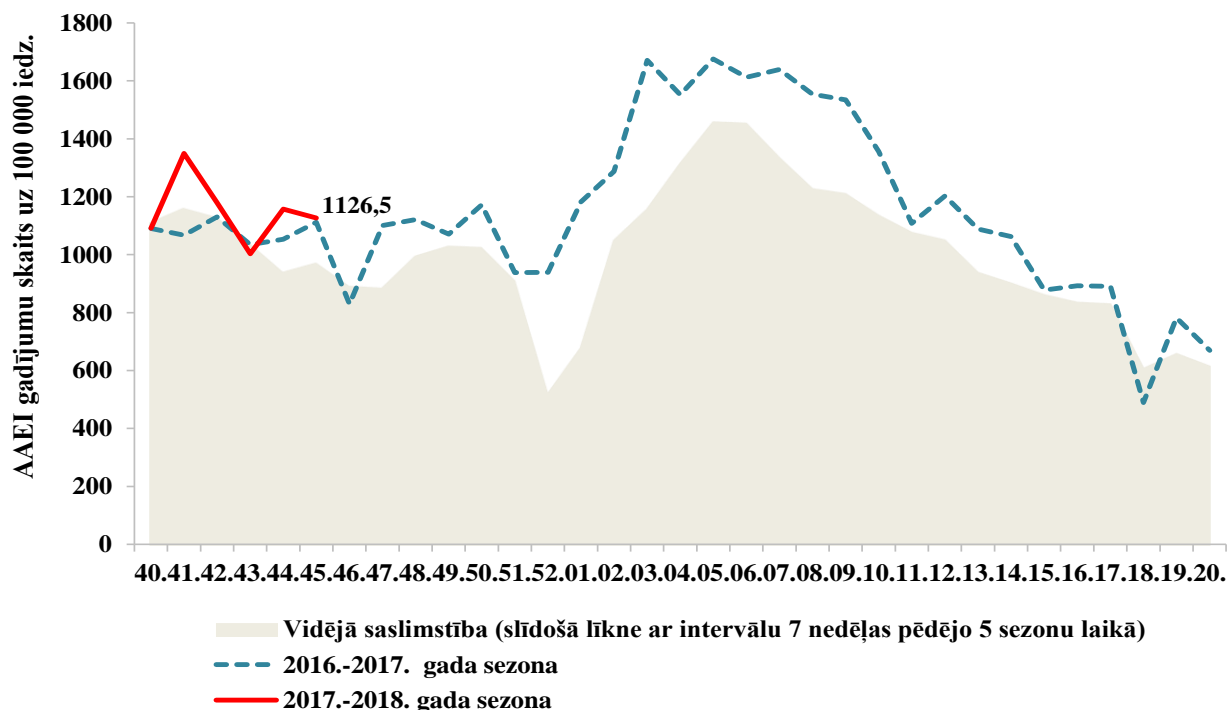
Vēršanās AAEI gadījumos ambulatorajās iestādēs 45. nedēļā, salīdzinot ar 44. nedēļu, nedaudz samazinājusies (par 2,7%) un bija vidēji 1126,5 gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem (44. nedēļā – 1157,2 gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem).

Vēršanās ambulatorajās iestādēs pneimoniju gadījumos 45. nedēļā samazinājusies par 39,6%, vidēji 12,1 gadījums uz 100 000 iedzīvotājiem.

¹ Klīniskie gripas gadījumi monitoringā iekļautajās ģimenes ārstu praksēs

² Vēršanās pēc medicīniskās palīdzības (vai saslimstības līmenis) nedēļas laikā tiek aprēķināta, ņemot vērā pacientu skaitu, kas pirmo reizi sakarā ar patreizējo saslimšanas epizodi vērsušies pie ģimenes ārsta.

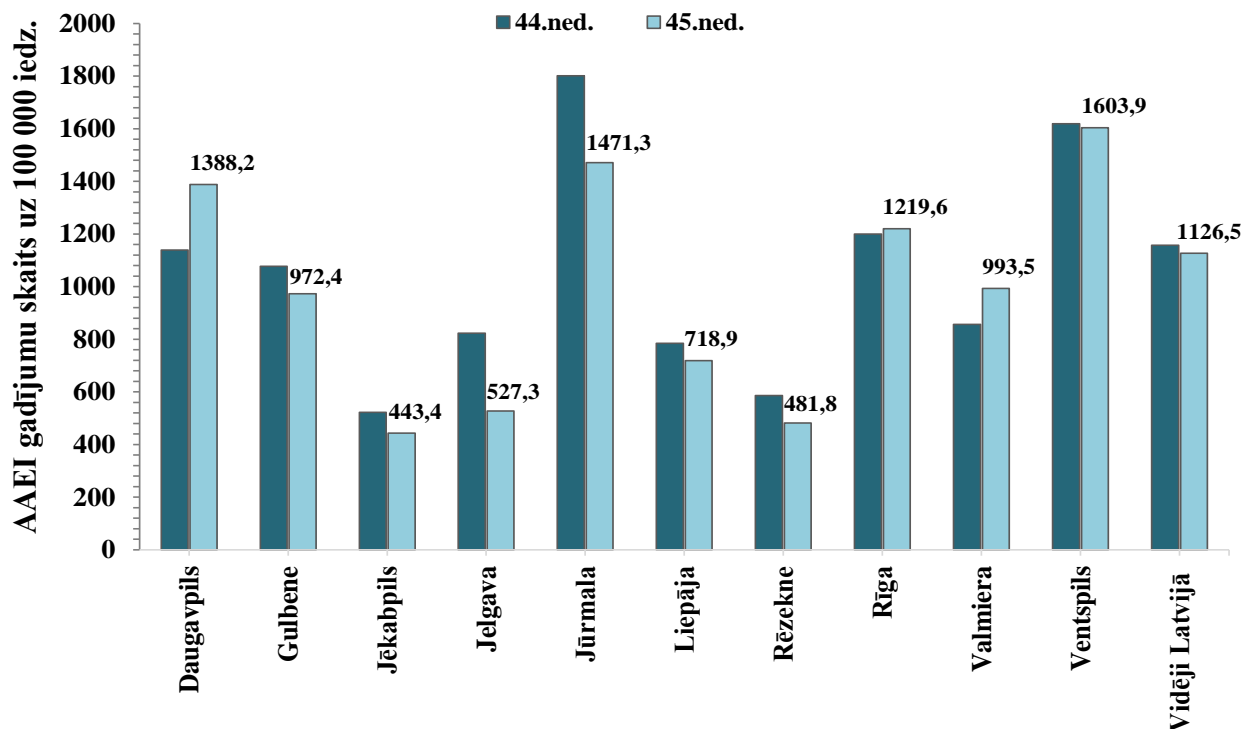
Vēršanās ambulatorajās iestādēs AA EI gadījumos 2017.—2018. gada sezonā salīdzinājumā ar iepriekšējo sezonu un piecu gadu vidējiem rādītājiem

2017. gada 45. nedēļā pacientu vēršanās ambulatorajās ārstniecības iestādēs AA EI gadījumos bijusi līdzīga iepriekšējās 2016.—2017. gada sezonas 45. nedēļas rādītājam, bet augstāka nekā piecu sezonu vidējais rādītājs attiecīgajā laika periodā.

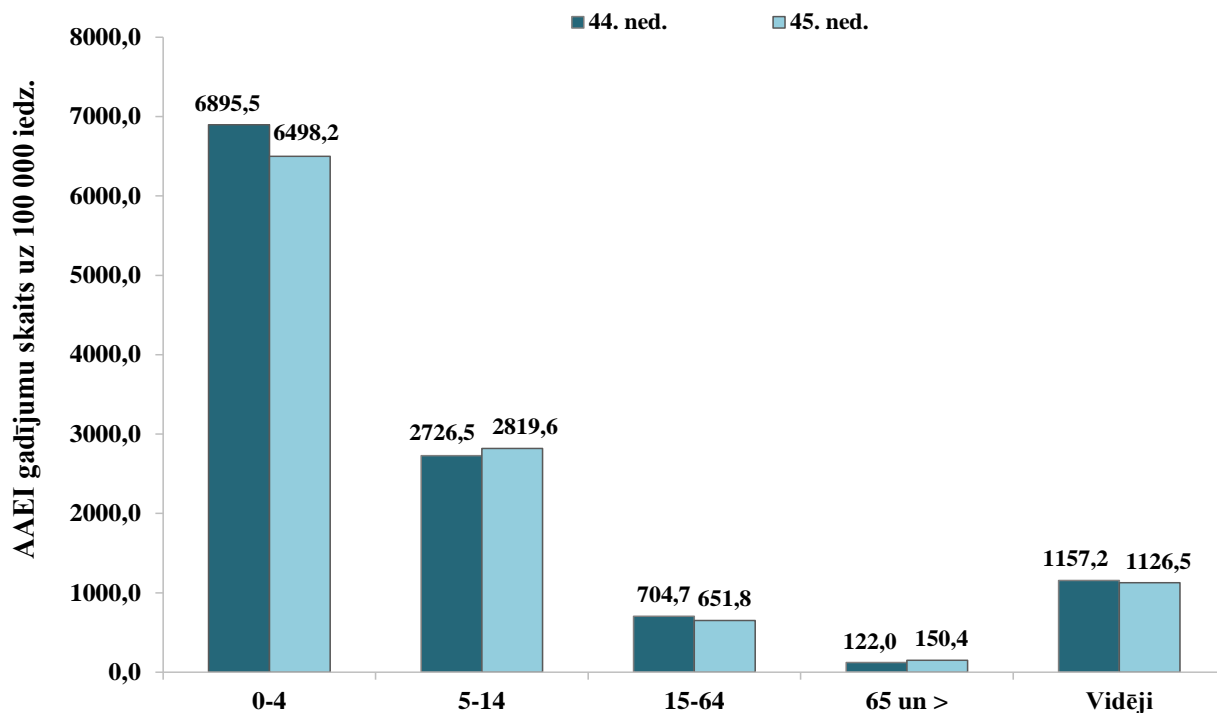
AA EI atsevišķās monitoringa teritorijās

Augstāka par vidējo saslimstība ar AA EI 45. nedēļā tika reģistrēta četrās no desmit monitoringā iekļautajām teritorijām: Ventspilī, Jūrmalā, Daugavpilī un Rīgā. Viszemākā saslimstība reģistrēta Jēkabpilī un Rēzeknē.

AAEI atsevišķās vecuma grupās

Augstākā saslimstība ar AAEI 45. nedēļā tika reģistrēta bērniem 0–4 gadu vecuma grupā (6498,2 gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem). Vēršanās ambulatorajās iestādēs AAEI gadījumos 45. nedēļā salīdzinājumā ar 44. nedēļu palielinājusies bērniem 5–14 gadu vecuma grupā un pieaugušajiem no 65 gadiem.

Par stacionētiem pacientiem gripas gadījumos

2017. gada 45. nedēļā ir saņemta informācija par trim stacionētiem pacientiem ar aizdomām par gripas infekciju (Rīgā). Visi stacionētie pacienti bija 15–64 gadu vecuma grupā. Iepriekšējā, 44. nedēļā ar aizdomām par gripu stacionētam pacientam gripas infekcija laboratoriski netika apstiprināta.

Kopš gripas monitoringa sākuma ziņots par četriem stacionētiem pacientiem saistībā ar gripas infekciju.

Vispārējo izglītības iestāžu apmeklējums

2017. gada 45. nedēļā, līdzīgi kā 44. nedēļā, vispārējās izglītības iestādes apmeklējuši vidēji 91,9% skolēnu. Zemākā vispārējās izglītības iestāžu apmeklētība bija reģistrēta Gulbenē.

Monitoringa pilsētas /nedēļas	Daugavpils	Gulbene	Jelgava	Jēkabpils	Jūrmala	Liepāja	Rēzekne	Rīga	Valmiera	Ventspils	Vidēji
41.	91,5	87,0	93,9	91,6	91,5	92,3	94,4	ND	86,3	93,1	92,1
42.	91,2	92,0	92,9	90,7	90,1	87,1	95,2	ND	87,6	92,9	91,5
43.	Rudens brīvlaiks										
44.	91,6	90,7	94,1	91,8	94,0	89,5	94,4	90,9	88,1	93,8	91,9
45.	89,4	86,7	94,5	91,4	94,2	94,1	94,1	91,2	88,8	93,1	91,9
Salīdzinājumā ar 44. nedēļu (±)	-2,2	-4,0	0,5	-0,4	0,2	4,6	-0,3	0,3	0,7	-0,7	0,0

Pirmsskolas izglītības iestāžu apmeklējums

Pirmsskolas izglītības iestāžu apmeklējums 45. nedēļā bijis vidēji 76,2%, kas ir nedaudz (par 1,3%) vairāk nekā iepriekšējā nedēļā. Zemākā pirmsskolas izglītības iestāžu apmeklētība bija reģistrēta Rīgā.

Monitoringa pilsētas /nedēļas	Daugavpils	Gulbene	Jelgava	Jekabpils	Jūrmala	Liepāja	Rēzekne	Rīga	Valmiera	Ventspils	Vidēji
41.	65,5	83,1	76,6	79,5	70,4	74,2	68,0	ND	68,8	73,1	71,8
42.	69,4	74,2	72,8	80,8	76,6	77,7	71,6	ND	80,4	76,0	74,8
43.	63,2	54,8	65,9	66,8	76,2	74,2	62,4	70,1	74,6	62,8	67,2
44.	73,9	81,5	72,4	79,5	76,6	73,5	69,2	73,9	80,4	76,0	74,9
45.	75,7	77,4	79,7	82,9	79,1	80,9	82,4	71,4	79,7	78,4	76,2
Salīdzinājumā ar 44. nedēļu (±)	1,8	-4,0	7,2	3,4	2,5	7,4	13,2	-2,5	-0,7	2,4	1,3

Respiratoro vīrusu cirkulācija

SIA „Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīca” (RAKUS) stacionāra „Latvijas Infektoloģijas centrs” (LIC) laboratorijā izmeklēti 85 personu klīniskie paraugi. Gripas vīrusi nav noteikti. No laboratoriski testētajiem paraugiem visvairāk noteikti – adenovīrusi (17), rinovīrusi (16) un bokavīrusi (12). Noteikti arī citi elpceļu infekciju izraisītāji – enterovīrusi (5), respiratori sincitiālie vīrusi (3), paragripas III tipa vīrusi (3), cilvēka metapneimovīrusi (2) un koronavīruss (1). Kopējais pozitīvo paraugu īpatsvars bijis 69,4%.

Nedēļas	Izmeklēto paraugu skaits	A gripa	B gripa	Paragripa I	Paragripa II	Paragripa III	Paragripa IV	Respiratori sincitiālais vīruss	Adenovīrusi	Rinovīrusi	Cilvēka metapneimovīruss	Bokavīrusi	Koronavīrusi	Enterovīrusi	Pozitīvo paraugu skaits	Pozitīvo paraugu īpatsvars (%)	Gripas pozitīvo īpatsvars (%)	RSV pozitīvo īpatsvars (%)	Gripa no pozitīvo paraugu skaita (%)
40.	32			2			2	1	3	11		2		2	23	71,9	0,0	3,1	0
41.	59			6		1		3	4	12		5		4	35	59,3	0,0	5,1	0
42.	51			3				1	5	14		4		3	30	58,8	0,0	2,0	0
43.	63			8				2	13	9		1		1	34	54,0	0,0	3,2	0
44.	64	1		2		2		2	9	15	1	6	2	1	41	64,1	1,6	3,1	2,4
45.	85					3		3	17	16	2	12	1	5	59	69,4	0,0	3,5	0
Kopā	354	1	0	21	0	6	2	12	51	77	3	30	3	16	222	62,7	0,3	3,4	0,5

Secinājumi

2017. gada 45. nedēļā ģimenes ārstu praksē (Rīgā) reģistrēts viens gripas klīniskais gadījums. Vēršanās ambulatorijās monitoringa iestādēs AAEI gadījumos 2017. gada 45. nedēļā bijusi līdzīga iepriekšējo sezonu vidējiem rādītājiem šajā laika periodā. Visaugstākā saslimstība tika reģistrēta bērniem 0–4 gadu vecuma grupā.

2017. gada 45. nedēļā saņemta informācija par trim stacionāriem pacientiem (vecuma grupā 15–64 gadi) ar aizdomām par gripas infekciju.

PVO Eiropas reģiona gripas uzraudzības tīkla informācija - Flu News Europe

<http://flunewseurope.org/>

2017. gada 44. nedēļā 42 Eiropas reģiona valstis ziņoja par zemu gripas intensitāti. Pēc ģeogrāfiskās izplatības par lokālo vai sporādisko gripas izplatību ziņoja 17 valstis. Par lokālo gripas izplatību ziņoja Norvēģija, savukārt par sporādiskiem gripas gadījumiem ziņoja Lietuva, Zviedrija, Dānija, Skotija, Anglija, Ziemeļīrija, Vācija, Nīderlande, Slovākija, Spānija, Portugāle, Kosova, Albānija, Krievija, Ukraina un Azerbaidžāna.

Gripas uzraudzības tīkla ietvaros 44. nedēļā tika izmeklēti 643 paraugi, no tiem astoņos paraugos noteikti gripas vīrusi – trīs *A tipa* (1 – *A/H3N2* un 2 – netipēti) un pieci *B tipa* (1 – *B/Yamagata* līnijas un 4 – nav zināma līnija) gripas vīrusi.

Gripas uzraudzības tīkla ietvaros noteikto vīrusu tipēšana

Vīrusa tips un apakštips	44. nedēļa		2017.–2018. gada sezona kopā	
	skaits	% ^a	skaits	% ^a
<i>A tipa</i> gripa	3	37,5	36	55,4
<i>A(H1N1)pdm09</i>	-	-	7	31,8
<i>A(H3N2)</i>	1	100	15	68,2
A netipēts	2	-	14	-
<i>B tipa</i> gripa	5	62,5	29	44,6
<i>B/Victoria</i> līnija	-	-	1	9,1
<i>B/Yamagata</i> līnija	1	100	10	90,9
Nav noteikta līnija	4	-	18	-
Noteikts kopā / Izmeklēts kopā	8 / 643	1,2	65 / 3313	2,0

^a Saucējs ir kopējais noteikto gripas vīrusu skaits; *A tipa* gripas vīrusu celmiem saucējs ir kopējais *A tipa* gripas vīrusu skaits; *B tipa* gripas vīrusu celmiem saucējs ir kopējais *B tipa* gripas vīrusu skaits

Ārpus gripas uzraudzības tīkla izmeklēti 10273 klīniskie paraugi, no tiem 138 paraugos noteikti gripas vīrusi – 102 *A tipa* (16 – *A/H3N2*, 7 – *A/H1N1pdm09* un 79 – netipēti) un 36 *B tipa* gripas vīrusi (nav zināma līnija).

Ārpus gripas uzraudzības tīkla noteikto vīrusu tipēšana

Vīrusa tips un apakštips	44. nedēļa		2017.–2018. gada sezona kopā	
	skaits	% ^a	skaits	% ^a
<i>A tipa</i> gripa	102	73,9	443	72
<i>A(H1N1)pdm09</i>	7	30,4	34	18,8
<i>A(H3N2)</i>	16	69,6	147	81,2
A netipēts	79	-	262	-
<i>B tipa</i> gripa	36	26,1	172	28
<i>B/Victoria</i> līnija	-	-	1	12,5
<i>B/Yamagata</i> līnija	-	-	7	87,5
Nav noteikta līnija	36	-	164	-
Noteikts kopā / Izmeklēts kopā	138 / 10273	-	615 / 48762	-

^a Saucējs ir kopējais noteikto gripas vīrusu skaits; *A tipa* gripas vīrusu celmiem saucējs ir kopējais *A tipa* gripas vīrusu skaits; *B tipa* gripas vīrusu celmiem saucējs ir kopējais *B tipa* gripas vīrusu skaits

Par SARI uzraudzību un stacionētiem pacientiem, kuriem laboratoriski apstiprināta gripa

2017. gada 44. nedēļā no visām valstīm, kuras veic smagu akūtu respiratoru infekciju (SARI) uzraudzību, 10 valstis informēja par 596 gadījumiem. Divos no 190 laboratoriski izmeklētajiem paraugiem noteikts *B tipa* gripas vīruss. Kopš 2017. gada 40. nedēļas no 3238 SARI gadījumiem 863 tika izmeklēti laboratoriski, no tiem sešos gadījumos noteikti gripas vīrusi: trīs Tadžikistānā (2 – *B tipa* un 1 – *A tipa*) un trīs Kazahstānā (2 – *B tipa* un 1 – *A/H3N2*).

Savukārt, no desmit valstīm, kuras apkopo informāciju par stacionētiem pacientiem ar laboratoriski apstiprinātu gripu intensīvās terapijas nodaļās (ITN) un citās nodaļās, 44. nedēļā saņemta informācija no piecām valstīm par 22 gadījumiem: intensīvās terapijas nodaļās reģistrēti 18 gadījumi Lielbritānijā, trīs – Spānijā un viens – Čehijas Republikā. Savukārt citās slimnīcu nodaļās reģistrēti 29 gripas gadījumi: 18 – Īrijā, septiņi – Dānijā, viens – Spānijā un viens – Čehijas Republikā. No visiem ITN reģistrētiem gadījumiem, 16 (73%) gadījumos noteikta *A tipa* gripa (4 – *A/H1N1pdm09*, 3 – *A/H3N2* un 9 – netipēti). No visiem citās slimnīcu nodaļās reģistrētiem gadījumiem, 21 (72%) gadījumā noteikta *A tipa* gripa (6 – *A/H3N2*, 5 – *A/H1N1pdm09* un 10 – netipēti) un astoņos gadījumos (28%) *B tipa* gripa.

Gripas un citu akūto augšējo elpceļu infekciju izplatība pasaulē. PVO globālā tīkla informācija 13.11.2017.

http://www.who.int/influenza/surveillance_monitoring/updates/latest_update_GIP_surveillance/en/

Ziemeļu puslodes mērenā klimata joslas valstīs gripas aktivitāte saglabājas zemā līmenī. Dienvidu puslodes mērenā klimata joslas valstīs un dažas Dienvidaustrumu un Dienvidaustrumāzijas valstīs ziņoja par gripas aktivitātes samazināšanos. Arī atsevišķas Centrālamerikas un Karību jūras reģiona valstīs ziņoja par zemu gripas aktivitāti. Pasaulē visbiežāk tika noteikti *A/H3N2* un *B tipa* gripas vīrusi.

- Ziemeļamerikā kopumā gripas vīrusu aktivitāte nedaudz palielinājās, taču joprojām bija zemā līmenī. Reģionā pārsvarā tika noteikti *A/H3N2* un *B tipa* gripas vīrusi.

- Eiropā gripas vīrusu aktivitāte bija zemā līmenī, pārsvarā tika noteikti *A/H3N2* un *B tipa* gripas vīrusi.

- Rietumāzijā gripas aktivitāte bija zemā līmenī, tomēr Katara ziņoja par augstu gripas aktivitāti, noteicot visus sezonālās gripas apakštipus.

- Centrālāzijā – Kazahstānā, Tadžikistānā un Uzbekistānā, tika ziņots par gripai līdzīgu saslimšanu un akūto respiratoro infekcijas aktivitātes pieaugumu.

- Austrumāzijā kopumā gripas aktivitāte joprojām saglabājās zemā līmenī, tomēr Ziemeļķīnā pēdējo nedēļu laikā nedaudz pieauga *A/H3N2* gripas vīrusu noteikšana.

- Dienvidaustrumāzijas reģionā gripas aktivitāte turpināja samazināties, visbiežāk tika noteikti *A/H3N2* un *B tipa* gripas vīrusi.

- Dienvidāzijā gripas aktivitāte saglabājas zemā līmenī. Indijā pēdējo nedēļu laikā *A/H1N1pdm09* un *A/H3N2* gripas vīrusu noteikšana samazinājās.

- Ziemeļāfrikā nebija atjaunoti ziņojumi par gripas aktivitāti.

- Rietumāfrikā un Āfrikas vidus reģionā ziņošana par gripas vīrusiem turpinās, reģionā bija noteikti visi sezonālās gripas apakštipi. Austrumāfrikā gripas aktivitāte bija zemā līmenī.

- Karību jūras reģionā un Centrālamerikas valstīs respiratoro slimību rādītāji un gripas aktivitāte kopumā bija zemā līmenī, bet RSV aktivitāte joprojām bija augsta vairākās valstīs.

- Dienvidamerikas mērenās joslas lielākajā daļā gripas un respiratori sincitiālā vīrusa (RSV) aktivitāte saglabājās zemā līmenī.

- Dienvidu puslodes mērenā klimata joslas valstīs gripas aktivitāte samazinājās.

FluNet ir apkopojis informāciju, kura tika saņemta (2017. gada 10. novembrī) no 101 valsts, reģionu vai teritoriju Nacionāliem gripas references centriem un citām laboratorijām (par periodu no 2017. gada 16. oktobra līdz 29. oktobrim). Šajā laika periodā PVO GISRS (*Global Influenza Surveillance and Response System*) laboratorijās bija testēti gripas vīrusi, no tiem 2954 (72,3%) bija tipēti kā *A tipa* gripas vīrusi un 1134 (27,7%) kā *B tipa* gripas vīrusi. No *A tipa* gripas vīrusiem 318 (13,8%) tipēti kā *A/H1N1pdm09* un 1985 (86,2%) kā *A/H3N2*. No testētajiem *B tipa* gripas vīrusiem 485 (81,1%) pieder *B-Yamagata* līnijai un 113 (18,9%) *B-Victoria* līnijai.

PVO rekomendētais pretgripas vakcīnas sastāvs 2017.–2018. gada sezonā Ziemeļu puslodē

http://www.who.int/influenza/vaccines/virus/recommendations/2017_18_north/en/

PVO (02.03.2017.) gripas vakcīnas sastāvā 2017.–2018. gada sezonai Ziemeļu puslodē rekomendē iekļaut šādus trīs komponentus:

- *A/Michigan/45/2015 (H1N1)pdm09-līdzīgs vīruss*
- *A/Hong Kong/4801/2014 (H3N2)-līdzīgs vīruss*
- *B/Brisbane/60/2008-līdzīgs vīruss*

Četru komponentu pretgripas vakcīnas sastāvā rekomendē izmantot divus *A tipa* un divus *B tipa* gripas vīrusu antigēnus (papildus trim minētajiem jāiekļauj *B/Phuket/3073/2013-līdzīgs vīruss*).

Salīdzinot ar 2016.–2017. gada sezonas gripas vakcīnu Ziemeļu puslodei, ir atjaunināts *A(H1N1)pdm09* komponents – *A/California/7/2009 (H1N1)pdm09-līdzīgu* vīrusu nomaina *A/Michigan/45/2015 (H1N1)pdm09-līdzīgs* vīruss.

Materiālu sagatavoja: SLIMĪBU PROFILAKSES UN KONTROLES CENTRA Infekcijas slimību riska analīzes un profilakses departamenta Infekcijas slimību uzraudzības un imunizācijas nodaļas epidemioloģe Oksana Martiņuka, piedaloties epidemioloģei Rainai Nikiforovai.

2017.–2018. gada AAEI un gripas monitoringa 45. nedēļā datus sniedza:

- 65 primārās veselības aprūpes ārsti (reģistrēto pacientu skaits 98980 – 5,1% no Latvijas iedzīvotāju skaita)
  - 11 stacionārās ārstniecības iestādes
  - 35 vispārējās izglītības iestādes
  - 39 pirmsskolas izglītības iestādes
- Izmantoti SIA Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcas (RAKUS) stacionāra „Latvijas Infektoloģijas centrs” (LIC) laboratorijas dati

Pateicamies visiem monitoringa dalībniekiem par savlaicīgi un precīzi sniegtu informāciju.

Datu pārpublicēšana un citēšana – atsauce uz Slimību profilakses un kontroles centra “Epidemioloģijas biļetenu” ir obligāta.